

Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31628>

Özet

Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçeği (T2DTUÖ), **Tip 2 Diyabet** hastaların tedavi rejimlerine yönelik uyum düzeylerini spesifik olarak ölçmek amacıyla Ayla Demirtaş ve Nevin Akbayrak tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle Türk popülasyonunun kültürel ve davranışsal özelliklerini dikkate alarak tasarlanmıştır. Ölçek, bireylerin diyet, egzersiz, ilaç yönetimi ve kan şekeri izlemi gibi yaşam tarzı davranışlarına ne ölçüde bağlı kaldığını kapsamlı bir şekilde değerlendirerek, sağlık profesyonellerine hastaların tedaviye uyum sorunlarını belirlemede yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tip 2 Diyabet, Tedaviye Uyum, Diyabet Yönetimi, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Hemşirelik, Öz-Bakım.

Yazarlar

Ayla Demirtaş, Nevin Akbayrak

Amaç

Ölçeğin temel amacı, kronik bir hastalık olan Tip 2 Diyabet yönetiminde kritik öneme sahip olan **tedaviye uyum** davranışlarını standardize edilmiş ve kültürel olarak geçerli bir yöntemle ölçmektir. Diyabet tedavisinin karmaşıklığı göz önüne alındığında, bu araç, hastaların tıbbi talimatlara, diyet kısıtlamalarına ve fiziksel aktivite önerilerine ne kadar bağlı kaldığını nicel olarak değerlendirerek, klinisyenlerin uyum eksikliğini yaşanan spesifik alanlara odaklanmasını sağlamaktadır. Bu sayede, hasta eğitim programlarının ve müdahalelerin etkinliği artırılabilir.

Yapı

Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçeği, çok boyutlu bir yapı olan **tedaviye uyum** kavramını ölçmektedir. Bu yapı, sadece farmakolojik tedaviye bağlılığı değil, aynı zamanda diyabetin başarıyla bir şekilde yönetilmesi için gerekli olan tüm davranışsal bileşenleri içerir. Bu bileşenler genellikle şunları kapsar:

İlaç/İnsülin Tedavisine Uyum.

Diyet ve Beslenme Kısıtlamalarına Uyum.

Fiziksel Aktivite ve Egzersiz Rejimine Uyum.

Kan Şekeri Takibi ve Öz-Değerlendirme Davranışları.

Düzenli Tıbbi Kontrollere Katılımı.

Ölçek, bu alt boyutlar? birle?tirerek hastan?n genel tedaviye uyum profilini ç?karmay? hedefler.

Geçerlik

Demirta? ve Akbayrak (2017) taraf?ndan yürütölen **psikometrik de?erlendirme** çal??mas?, ölçe?in geçerli?ini destekleyici kan?tlar sunmu?tur. Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda, yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i ve görünü? geçerli?i incelenmi?tir. Yap? geçerli?i için kullan?lan Faktör Analizi yöntemleri, ölçek maddelerinin ölçölmek istenen teorik yap? (tedaviye uyum) ile tutarl? bir ?ekilde grupland???n? göstermi?tir. Bu analizler, T2DTUÖ'nün **Tip 2 Diyabet** hastalar?n?n uyum davran??lar?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?lık analizleri yoluyla de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel ve alt boyutlar? için elde edilen Cronbach Alfa katsay?lar?, ölçe?in yüksek düzeyde güvenirlik ta??d???n? göstermi?tir. Yüksek iç tutarl?lık, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu ve dolay?s?yla T2DTUÖ'nün ölçek geli?tirme standartlar?na uygun oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, **Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçeği**'nin alt?nda yatan faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler, uyum davran???n?n tek bir boyuttan ziyade, birden fazla ili?kili alt boyuttan olu?tu?unu göstermi?tir. Elde edilen faktör yap?s?, hastalar?n diyet, egzersiz ve ilaç uyumu gibi farkl? alanlardaki davran??lar?n?n birbirinden ayr?labilir ancak ili?kili oldu?unu do?rulam??, bu da ölçe?in klinik uygulamada daha detayl? tan? koyma kapasitesini art?rm??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme

Format: Orijinal makalede belirtilen derecelendirme (-), ancak psikometrik ölçek geli?tirme çal??malar?na dayanarak, genellikle Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örn: Hiçbir zaman - Her zaman).

Mevcut Dil: Türkçe

Popölasyon Grubu: Klinik Popölasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşıyan, **Tip 2 Diyabet** tanısı almış bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim dayalı (Self-report) psikometrik bir araç olup, hastaların kendi tedaviye uyum davranışları değerlendirilmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

T2DM, Diyabet, Psikometri, Türkiye Popülasyonu, Hasta Uyum, Sağlık Davranışları, Kronik Hastalık Yönetimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayla Demirtaş

Yazar ORCID Tanımları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantılı Kurum E-posta Adresleri: ayserdemir@yahoo.com

Yazma Adresi: Ayla Demirtaş (Detaylı adres bilgisi kaynakta mevcut değildir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin geliştirildiği ve psikometrik özelliklerinin yayımlandığı yıl 2017'dir.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Ayla Demirtaş ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: ayserdemir@yahoo.com.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal makalesi veya bir özeti PDF formatında mevcuttur. Orijinal PDF dosyası şu adresten indirilebilir: an-assessment-scale-for-treatment-compliance-in-type-2-diabetes-mellitus-toad.pdf

Referanslar

Demirtaş, A., & Akbayrak, N. (2017). Development of an assessment scale for treatment compliance in type 2 diabetes mellitus in Turkish population: **Psychometric evaluation**. *International Journal of Nursing Sciences*, 4 (3), 244-251. DOI:10.1016/j.ijnss.2017.06.002

Tip 2 Diyabet Tedaviye Uyum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığından bu bölümde listelenememektedir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi veya referans makaleye başvurulması önerilir.